

РОЛЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ МІСТ ТБІЛІСІ, КУТАЇСІ ТА БАТУМІ У ФОРМУВАННІ ПОЛІТИКИ ІНТЕГРАЦІЇ ІМІГРАНТІВ З УКРАЇНИ В 2022-2024 РР

В ситуації тривалих конфліктів в світі спостерігається тенденція росту міграційних потоків. Перед викликами напливу мігрантів стоять не тільки країни а також і міста та спільноти територіальних громад (муніципалітетів). Місцеве самоврядування займає особливе місце в тому сенсі, що стикається із міграційними викликами які часто не відображені в місцевих стратегічних документах. Місцеве самоврядування повинно мати свою роль в інтеграції іммігрантів та тісно співпрацювати із центральною владою, для впровадження міграційних політик.

Ключові слова: місцеве самоврядування, імміграція, іммігрант, інтеграція.

Abstract:

Volodymyr ABRAMIUK. THE ROLE OF LOCAL SELF-GOVERNMENTS OF THE CITIES OF TBILISI, KUTAIISI AND BATUMI IN SHAPING THE POLICY OF INTEGRATION OF IMMIGRANTS FROM UKRAINE IN 2022-2024

In the situation of protracted conflicts in the world, there is a tendency for migration flows to grow. Not only countries, but also cities and communities of territorial communities (municipalities) are faced with the challenges of the influx of migrants. Local self-government occupies a special place in the sense that it faces challenges of migration that in developing countries are not reflected in local strategic documents. Local self-government should have its role in the integration of immigrants and work closely with central authorities to implement migration policies. Although the legislation is in force, the rights of local self-government are limited, but in practice there are cases when self-government itself plays a role in the integration of immigrants and their families. Therefore, it is necessary to precisely define the boundaries of the powers of the central government and the role of local self-government for the effective integration of immigrants into territorial communities.

Modern Georgia is struggling with many challenges. Among them is the problem of population migration. Modern migration challenges associated with the mass arrival of refugees to the cities of Tbilisi, Kutaisi and Batumi in Georgia, primarily internally displaced persons, date back to the early 1990s. The minimal process of arrival of immigrants and refugees to Georgia took place before February 24, 2022, the date of the start of the large-scale invasion of Russian troops. However, it was not of such a massive nature. Only with the beginning of Russia's armed invasion in 2014 and Russia's support for separatists - primarily in Donetsk and Luhansk - did this phenomenon begin to intensify and continues to this day with varying intensity. Migrants fleeing armed conflict are by no means a new phenomenon for Georgian cities. Large population movements occurred especially during the years of armed conflicts in Abkhazia and the Tskhinvali region. Refugees from conflict-affected regions arrived in Tbilisi, Kutaisi and Batumi to escape the war in 1991-1993 and 2008. To this should be added immigrants who arrived from the Arab countries of Syria and Lebanon, which were engulfed in armed conflicts in 2011-2022, as well as Ukrainian forced immigrants from Crimea, Luhansk and Donetsk regions in 2014-2022.

In Georgia, migration issues are the competence of state authorities. Any actions of local governments depend on the policy pursued by the government. Nevertheless, there were grassroots initiatives in local authorities in Tbilisi, Kutaisi and Batumi that implemented certain measures related to the policy towards immigrants from Ukraine after the large-scale invasion of Russian troops on February 24, 2022.

One of the challenges that arise when immigrants arrive is the question of how they will be integrated with other members of the community of a given administrative-territorial unit. From the point of view of the interests of a particular city (municipality), it is important whether this process will ultimately lead to the creation of a single whole - a union at different social levels and the adaptation of the behavior of immigrants to the attitudes prevailing in the community. There are many problems that local governments face in relations between immigrants and local residents. To deepen these considerations, we will define the main concepts: local government, immigration and integration.

Keywords: local self-government, immigration, immigrant, integration.

Постановка науково-практичної проблеми, актуальність, новизна дослідження. Сучасна Грузія бореться з багатьма викликами. Серед них – проблема міграції населення. Сучасні міграційні виклики, пов'язані з масовим прибуттям біженців до міст Тбілісі, Кутаїсі та Батумі в Грузії, насамперед внутрішньо переміщених осіб, сягає початку 90-х років минулого століття. Мінімальний процес прибуття іммігрантів та біженців до Грузії відбувався й

до 24 лютого 2022 року дати початку широкомасштабного вторгнення російських військ. Однак він не мав такого масового характеру. Лише із початком збройного вторгнення Росії в 2014 році та підтримки Росією сепаратистів – насамперед у Донецьку та Луганську – це явище почало посилюватися і з різною інтенсивністю триває досі.

Мігранти які втікають від збройного конфлікту це аж ніяк не нове явище для гру-

зинських міст. Великі переміщення населення відбулися особливо в роки збройних конфліктів в Абхазії та Цхінвальському регіоні. Щоб врятуватися від війни в 1991-1993, і 2008 роках, до Тбілісі, Кутаїсі та Батумі прибували біженці з регіонів охоплених конфліктом. До цього слід додати іммігрантів, які прибували з арабських країн Сирії та Лівану охоплених збройними конфліктами в 2011-2022 рр., а також українські вимушені іммігранти з Криму, Луганської і Донецької області в 2014-2022 рр.

У Грузії питання міграції є компетенцією органів державної влади. Будь-які дії органів місцевого самоврядування залежать від політики, яку проводить уряд. Тим не менш, у місцевих органах влади в Тбілісі, Кутаїсі та Батумі були низові ініціативи, які реалізували певні заходи, пов'язані з політикою щодо іммігрантів з України після широкомасштабного вторгнення російських військ 24 лютого 2022 року.

Одним із викликів, що виникає, коли прибувають іммігранти, є питання про те, яким чином вони будуть інтегровані з іншими членами спільноти даної адміністративно-територіальної одиниці. З точки зору інтересів конкретного міста (муніципалітету) важливо, чи призведе цей процес у кінцевому підсумку до створення єдиного цілого – об'єднання на різних соціальних рівнях і до адаптації поведінки іммігрантів до установок, що панують у спільноті. Є багато проблем, з якими органи місцевого самоврядування стикаються у відносинах між іммігрантами та місцевими жителями. Для поглиблення цих міркувань визначимо основні поняття: *місцеве самоврядування, імміграція та інтеграція*.

Аналіз публікацій за темою дослідження. Дефініюючи визначення *місцевого самоврядування*, слід зазначити, на основі яких предметних досліджень ми це робимо. Існують відмінності, залежно від того, чи базуємо ми аналіз на грузинській, польській чи українській літературі. Вагомий внесок у дослідження визначення поняття *місцевого самоврядування* зробила українська наука в період пост-радянського реформування. Погляди багатьох авторів, таких як Р. Безсмертний, С. В. Болдирєв, В. Барденюк, Ю. Білик, О. Батанова, А. Бобилєва, Н. В. Борзих, В. Граб, А. М. Колодій, Г. П. Клімова, І. М. Корнієнко, Є. Ковешнікова, А. Ю. Олійник, В. М. Супрун, В. Сенчук, В. Селіванова, В. О. Серьогін, Г. Чапала, К. Шеремет, О. Н. Ярмиш та інші, посилалися на концепції, які викристалізувались в Європі та були особливо близькі до поняття

польських моделей територіального самоврядування.

Більшість вчених схильні розуміти *місцеве самоврядування*, як можливість громадян, що на підставі передбаченій законом, наділяються відповідною владою здійснювати управління справами місцевого значення та вирішувати нагальні питання на певній території. Численні теоретичні напрацювання свідчать про те, що *місцеве самоврядування* є значним регулятором суспільних відносин, який продовжує свій розвиток разом з усією політичною системою [4, с. 82].

В польській літературі, «територіальне самоврядування є корпорацією місцевої (гміна, повят) або регіональної (воєводство) спільноти, що створено для виконання громадських завдань, має власну внутрішню організацію та правосуб'єктність, що є гарантією самоврядування, має власні джерела доходів, що дозволяють самостійно та під власну відповідальність виконувати свої завдання, має легітимність громадян здійснювати владу від свого імені, має власність, якою вона розпоряджається та управляє. *Місцеве самоврядування* є формою системи децентралізованої публічної адміністрації незалежно від кількості органів *місцевого самоврядування* підлягає правовому захисту в судах і державному нагляду в межах, визначених законом, і із застосуванням заходів, адекватних потребам контролю» [8, с. 241].

Грузинські дослідники теорії *місцевого самоврядування* Д. Церетелі, М. Вардосанідзе, А. Габунія, О. Сванішвілі відрізняються в своїх підходах до визначення *місцевого самоврядування*.

Так О. Сванішвілі в своєму дослідженні посилається на праці російського вченого Н. Лазаревського зауважуючи що XIX - XX століттях термін *місцевого самоврядування* в Грузії формується під впливом спочатку Російської імперії а потім радянської доби окупації. І на початку XX ст. було дано таке визначення: «*Місцеве самоврядування* є децентралізованим державним управлінням, де самостійність місцевих органів забезпечується системою правових гарантій, яка, з одного боку, враховує необхідність децентралізації, а з іншого — забезпечує тісний зв'язок місцевих органів державного управління з відповідною територією та населенням» [14, с. 37].

Акцентуючи на зміні наукової думки з другої половини XX століття, А. Габунія наступним чином виділяє, що «самоврядування визначається як діяльність органів, обраних територіальною спільнотою для управління

його справами».

Обоє дослідників беруть до уваги американську модель звертаючись до думки політолога Філіпа Шміттєра, що самоврядування характеризується:

1) певною незалежністю територіальних органів публічної влади, і від недержавних та неурядових структур (подвійна автономія);

2) здатність до колективної діяльності щодо захисту своїх інтересів;

3) відсутність прагнення присвоєння чужих і колективних функцій (відсутність узурпації чужих прав);

4) готовність діяти у межах існуючих цивільно-правових норм.

А. Габунія в своїй праці зазначає, що «вибори в органи місцевого самоврядування дозволяють населенню керувати місцевими справами, а органам місцевого самоврядування звітувати про свою діяльність перед спільнотою. Гарантією самостійності місцевого самоврядування є безпосередня участь громадян у здійсненні самоврядування, яке проявляється насамперед у їхній участі у виборах, а потім у їхній співучасті у вирішенні проблем, що стоять перед спільнотою. Чим більше громадян залучено до процесу здійснення місцевого самоврядування, тим вищою буде якість його реалізації, оскільки децентралізовані органи найбільш наближені до населення і, відповідно, можуть найкраще захищати його інтереси» [28, с. 11-12].

А от О. Сванішвілі в своєму дослідженні звертає увагу на не вирішені в процесі реформування проблеми правової дефініції *місцевого самоврядування* та невідповідності прийнятим нормам Європейської Хартії місцевого самоврядування хоча Грузія ратифікувала Хартію в травні 2002 року тим самим взявши на себе зобов'язання до відповідної зміни свого законодавства. О. Сванішвілі зазначає, що Європейська хартія виходить із негативного принципу регулювання - "ultra vires" - та вказує, що самоврядування здійснюється "в рамках закону". Натомість як описує О. Сванішвілі, до сьогодні Законодавство Грузії ґрунтується на позитивному принципі регулювання - «intra vires» та встановлює, що самоврядування має здійснюватися на основі законодавства і у порядку, встановленому законодавством. Дослідник зазначає що це фундаментальна помилка, яка не лише протидіє суті самоврядування та зменшення його значення, а також фактичне усунення необхідності формування спільноти. Дослідник пропонує щоб остаточно відмовитися від принципу «intra vires», який є однією з

найважливіших проблем у зміні успадкованих від радянської доби уявлень про *місцеве самоврядування*, формування місцевих спільнот та суспільства в цілому [13].

Для подальшого дослідження приймемо як базову дефініцію представлену в грузинському законодавстві. В Законі Грузії «Кодекс місцевого самоврядування». Пункт 1 статті 2 Кодексу визначає, що: «*Місцеве самоврядування* — право та можливість громадян Грузії, зареєстрованих у самоврядній територіальній одиниці, вирішувати питання місцевого значення через обрані ними органи місцевого самоврядування на підставі законодавства Грузії» [23].

Наступне поняття розглянемо відповідно до грузинської енциклопедії під «*імміграцією*» населення розуміється тимчасове чи постійне переселення певної групи (мігрантів, тобто осіб, які беруть участь у міграції) в державу прийняття (або певну територію – континент, регіон, район, область, округ, місто, муніципалітет тощо) з іншої держави походження (або певної території - континенту, регіону, округу, провінції, району, міста, муніципалітету тощо) [27].

Цивільний енциклопедичний словник Грузії визначає з посиланням на трактування Конституції Грузії термін «*імміграція*» (лат. immigrare, поселятися) як процес в'їзду іммігрантів у країну, де іммігрант – іноземець, який отримав право на постійне проживання в Грузії у порядку, встановленому законодавством Грузії [16; 18].

Визначення «*імміграції*» польської дослідниці А. Адамчик, «імміграція є однією з форм міжнародної (зовнішньої) міграції. Це означає приплив іноземного населення на територію даної країни з метою проживання там певний період часу або постійно. Люди, які переміщуються, називаються іммігрантами (іноземцями в країні перебування). Вони не мають громадянства країни перебування або є особами без громадянства. Як вказано в праці А. Адамчик, імміграція, як елемент міграції, характеризується такими ознаками:

1) фізичний рух, пов'язаний з переміщенням;

2) зміна географічного простору (виїзд за межі країни походження);

3) зміна соціальної структури (підвищення, пониження, ослаблення існуючих соціальних зв'язків);

4) переїзд до нової спільноти;

5) зміна соціального та культурного середовища» [5, с. 31].

Для подальших міркувань під дефініцією

“імміграція” розуміємо процес в'їзду іммігрантів з України, як країни походження до Грузії як країни призначення. Де відповідно до методології Національної статистичної служби Грузії, іммігрант це особа, яка перетнула кордон Грузії і знаходилася на території Грузії не менше 183 днів (це може бути сукупний підсумок кількох в'їздів) протягом останніх 12 місяців в періоді що досліджується, і Грузія не була його/її країною постійного проживання (тобто він/вона провів не менше 183 днів за межами кордонів Грузії протягом попередніх 12 місяців) [22, с. 6].

Залишилось визначити поняття **“інтеграції”** щодо місцевого самоврядування. На нашу думку, розуміння інтеграції, яке є досить важливим з точки зору приведених міркувань, відображено в науковій статті Н.Хонка де було представлено поняття М. Круммахера, який стверджує, що:

«1. Інтеграція — це процес взаємності по відношенню до вимог, що висуваються до іммігрантів, приймаючого суспільства, політики, адміністрації та всіх інших учасників у містах.

2. Цілі місцевої інтеграційної політики мають бути наступними: Активне сприяння рівним правам і рівним можливостям, участі в соціальному та політичному житті, міжкультурному обміні та взаємній повазі до відмінності в рамках основних норм демократичних конституцій.

3. Успішне міжкультурне співіснування не орієнтоване на модель постійної гармонії. У мультикультурних міських спільнотах мирне та дистанційне співіснування та розв'язання конфліктів мирними засобами є нормальним явищем і вираженням міської якості життя» [8, с. 245; 9, с. 80].

Мета, завдання та методи дослідження. Основним досліджуваним питанням даної статті є визначення ролі місцевого самоврядування в процесі інтеграції іммігрантів та її можливого впливу на формування інтеграційної політики в Грузії. Чи вдасться використати досвід міграційних потоків, та що може слугувати прикладом для наслідування у вирішенні різноманітних питань, пов'язаних із перебуванням іммігрантів в найбільших містах Грузії. З метою дотримання рис ясності, результативності та обґрунтованості результатів дослідження було використано принципи взаємозумовленості та порівняльний метод системного аналізу.

Виклад основного матеріалу. Основним інститутом влади в Грузії, який займається питаннями імміграції є уряд країни. В тому числі зважаючи на залежність місцевого само-

врядування від центрального уряду в першу чергу варто розглянути урядову міграційну політику. Зважаючи на те, що Грузія в першу чергу була країною еміграції, питання інтеграції іммігрантів довгий час не вважалося актуальним. Загалом першим документом міграційної політики стала Концепція міграційної політики Грузії, затверджена 1997 року Указом Президента Грузії № 6733, яка в основному включала тільки декларативні положення без будь-якої конкретики [21, с. 39].

Тільки 13 жовтня 2010 року Постановою Уряду Грузії №314 була створена Урядова комісія з питань міграції, яка розробила Міграційну стратегію Грузії на 2013-2015 роки, яка була затверджена Урядом Грузії в березні 2013 року Постановою № 59. Однак сприяння залученню іммігрантів до соціально-економічного розвитку країни як один із принципів політики та становлення іммігрантів в Грузії серед цільових груп з'явилося тільки в наступній Міграційній стратегії Грузії на 2016–2020 роки [25; 26].

Чергова і на сьогодні діюча Міграційна стратегія Грузії на 2021-2030 роки уже визначила, що легальна імміграція є однією з можливостей економічного розвитку держави, а інтеграція є необхідною передумовою для правильного використання потенціалу імміграції. Документ підкреслює важливість формування єдиного підходу на рівні державної політики щодо інтеграції іноземців, які проживають у Грузії з різним статусом. Та визначається необхідність розробляти як державні інтеграційні програми, так і зміцнювати потенціал та інституційний розвиток державних структур, які реалізують інтеграційні програми. У стратегії зазначено, що з 2017 року у Грузії діє цільова програма інтеграції осіб, які мають міжнародний захист. Та серед іншого в документі поставлено конкретні завдання, а саме:

- розробка загальних підходів до інтеграції іммігрантів;
- підвищення обізнаності громадськості про потенціал іммігрантів;
- створення широких можливостей для іммігрантів з вивчення державної мови [19, с. 21].

В стратегії також прописано кроки до вдосконалення управління міграцією на місцевому рівні підкреслюється важливість скоординованої діяльності центральних органів державної влади та органів місцевого самоврядування посилаючись на хороші практики країн ОБСЄ [17]. Стратегія визначає органи місцевого самоврядування (муніципалітети) як такі що мають безпосередній контакт з різними

групами мігрантів (у тому числі як із потенційними мігрантами так і іммігрантами) і, отже, найкраще поінформовані про їх потреби. Зазначається що участь місцевого самоврядування особливо важлива з погляду інформування місцевого населення про багатовимірні аспекти міграції (особливо легальної міграції, а також повернення та реінтеграції). В документі вказується також на ролі місцевого самоврядування в наданні інформації різним зацікавленим групам про програми, що діють у рамках державної та донорської підтримки для іммігрантів. Водночас акцентується на заохочення проєктів, орієнтованих на місцевий соціально-економічний розвиток та адаптованих до цільових груп міграційної стратегії, що ставатиме дедалі актуальнішим у довгостроковій перспективі. Підтвердження даного підходу в стратегії пропонують отримати через пілотні ініціативи з міграції, що реалізуються на рівні місцевого самоврядування, результати яких стануть важливим індикатором для проведення ширших заходів у рамках стратегії у муніципалітетах у майбутньому. Однак державна політика пропонує, на початковому етапі вивчити можливості місцевого самоврядування, виявити їх потреби, а також індивідуальні підходи та бачення роботи над міграційними питаннями. Паралельно з цим політикою було запроваджено розвиток навичок та компетенцій працівників профільних галузевих

служб органів місцевого самоврядування громадян із питань міграції. Даний підхід також відповідає політиці держави щодо розвитку місцевого самоврядування, а Стратегії децентралізації на 2020–2025 роки, в якій також підвищена роль органів місцевого самоврядування у вирішенні значної частини державних справ щоб створити надійне, підзвітне, прозоре та орієнтоване на результат місцеве самоврядування, у тому числі шляхом створення системи планування та координації місцевого розвитку [20].

Можемо констатувати, що державна політика Грузії, презентує роль місцевого самоврядування, як частину досягнення довгострокової мети, а саме удосконалення підходів до інтеграції іноземців, які проживають у Грузії, та розробка інтеграційних програм, які сприятимуть використанню їхнього потенціалу для розвитку країни. Однак на початок 2022 року часу повномасштабного вторгнення російських військ в Україну, що призвело до найбільшого потоку іммігрантів в історії Грузії (рис. 1), держава і місцеве самоврядування знаходиться тільки на початковому етапі реалізації міграційної політики. Фактично в процесі вивчення потреб і підготовки профільних служб місцевого самоврядування. Міста Тбілісі, Батумі і Кутаїсі стикнулися з реальною потребою швидких рішень щодо іммігрантів та в деякому розумінні імпровізації в 2022 році.

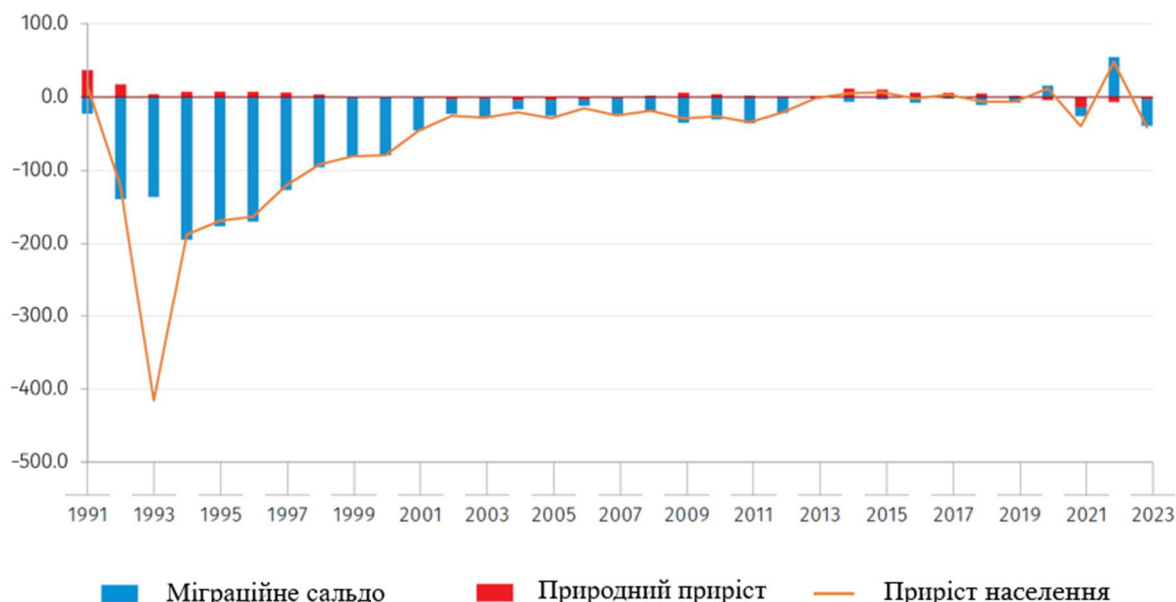

Рисунок 1. Зміна кількості населення Грузії, тис. осіб, www.geostat.ge

Слідом державна політика дала відповідь на початку 2023 прийнятим планом реалізації міграційної стратегії на 2023 рік окресливши наступні завдання дотичні до місцевого рівня:

- збільшення пропускну здатності та доступності послуг Центрів інтеграції у м. Тбілісі та регіонах Грузії (м. Кутаїсі, м. Батумі);
- сприяння нарощуванню потенціалу органів місцевого самоврядування та розширення

- їхньої участі в управлінні міграцією;
- підвищення обізнаності працівників з питань міграції в окремих муніципалітетах;
- розробка загальних підходів до інтеграції іммігрантів та реінтеграції мігрантів, що повертаються;
- проведення інформаційної кампанії для представників муніципалітетів про Державну програму реінтеграції мігрантів, що повернулися;
- розробка Державної програми інтеграції осіб, які мають статус міжнародного захисту, та осіб, які шукають притулку;
- підвищення обізнаності громадськості щодо потенціалу іммігрантів;
- проведення інформаційних зустрічей із постачальниками послуг з питань надання медичних послуг іноземцям;
- створення широких можливостей для іммігрантів вивчати державну мову.

З метою реалізації завдань в плані конкретизовано роль для місцевого самоврядування:

- реалізація проектів у сфері міграції у муніципалітетах;
- проведення інформаційних кампаній про державні і міжнародні програми реінтеграції мігрантів;
- сприяння в проведенні інформаційних зустрічей щодо можливостей інтеграції осіб, які мають статус міжнародного захисту в регіонах Грузії [24].

Аналізуючи дані документи можемо зробити висновок що державна політика все ж звужує роль місцевого самоврядування в основному до реінтеграції мігрантів що повернулися. Тоді як щодо інтеграції іммігрантів залишає тільки інформаційну роль місцевому самоврядуванню.

Однак для представлення повного образу ролі місцевого самоврядування міст Тбілісі, Батумі та Кутаїсі представимо ряд ініціатив, які відіграли важливу роль в інтеграції мігрантів саме з України в період 2022-2024 рр. Саме в даний період потік іммігрантів з України досяг найвищого показника(рис. 2).

Рисунок 2. Міграційні потоки з України до Грузії в 2012-2023 рр., дані: www.geostat.ge

Грузинська мова, як засіб інтеграції в спільноту. Вперше у стратегії, визначається, що знання грузинської мови є важливим фактором для успішної реалізації процесу інтеграції, зазначається, що в той час як вивчення грузинської мови передбачено для осіб, які шукають притулку, та осіб, які мають міжнародний захист, в рамках різних фінансованих державою програм, для всіх інших категорій іноземних громадян повинні бути доступними аналогічні можливості вивчення грузинської мови. Так було започатковано єдиний офіційний безкоштовний онлайн-ресурс для вивчення грузинської мови – веб-портал «Грузинська мова як іноземна». Даний ресурс був адаптова-

ний спеціально для українців після 24 лютого 2022 року та активно поширювався серед іммігрантів які прибули з України через державні реєстраційні органи “Будинки Юстиції” та їх відділення в містах і муніципалітетах країни. Однак варто відзначити, що в цілому навчальний матеріал адаптований лише для людей, які володіють англійською мовою. Відповідно, іммігранти, які прибули із України і не володіють англійською мовою, позбавлені можливості вивчати грузинську мову за допомогою цього онлайн-ресурсу.

Дошкільна освіта для дітей іммігрантів, як спосіб покращення інтеграцію всієї родини. Щодо дошкільної освіти, то на муніципально-

му рівні також діє агентство/асоціація з управління дитячими садками, яка відповідно до Закону Грузії «Про ранню та дошкільну освіту» забезпечує безперервний доступ до дошкільної освіти та освітніх послуг в тому числі для іноземних громадян.

Примітно, що, згідно з інформацією, наданою Агентством з управління дитячими садками Тбілісі, «у 2014-2020 роках у дитячих садках, створених агентством, не було зареєстровано жодної дитини-іноземця». Враховуючи зростаючу кількість іммігрантів, малоймовірно, що в столиці країни за сім років не було бажаючих. Можна припустити, що причиною стала форма електронної реєстрації до садків міста, яку потрібно заповнити в визначений період часу і тільки грузинською. Іммігранти в муніципальних дитячих садках позбавлені можливості вивчати іноземну мову, а комунікація між адміністрацією дитячого садка, вихователями та вихованцями утруднена через мовний бар'єр. Одне із рішень яке було прийнятим в 2022 році для іммігрантів з України це можливість реєстрації без необхідності внесення даних до електронної системи а просто прийшовши до одного із дитячих садків міста із

українським паспортом та отримавши послугу безкоштовно.

Сприяння соціокультурній адаптації іммігрантів з України через безоплатний доступ до муніципальних послуг. В березні 2022 року внесено зміни ініційовані мерією Тбілісі до постанови, щодо надання муніципальних послуг для українських сімей надано змогу безкоштовно користуватися громадським транспортом та різними комунальними послугами. Для іммігрантів з України у Тбілісі надано можливість безкоштовно користуватись послугами муніципальних спортивних центрів, басейнів, музеїв, театрів, бібліотек, медіатек та художніх шкіл, що на нашу думку сприяло швидшій адаптації в соціокультурний простір спільноти м. Тбілісі.

Висновки та перспективи використання результатів дослідження. Підсумовуючи необхідно зазначити, що незважаючи на виклики та мінімальну роль визначену місцевому самоврядуванню Грузії, самоврядування міст Тбілісі, Кутаїсі та Батумі намагається сприяти інтеграції іммігрантів з України через доступність муніципальних послуг.

Рисунок 3. Модель ефективних політик залучення мігрантів до життя міст

Однак простежується відсутність стратегічного підходу до ширшого залучення іммігрантів на користь розвитку спільноти. По-перше, відсутність підтримки іммігрантів, як тих хто може стати важливим трудовим ресурсом, допомагаючи вирішувати проблему депопуляції населення та нестачі робочої сили в окре-

мих секторах. По-друге, постійного сприяння в піднесенні до приймаючих спільнот міст нових культурних традицій, знань, навичок, збагачуючи їх. Різноманітність культур може стати джерелом розвитку та взаємозбагачення однак місцеве самоврядування досліджуваних міст тільки спорадично підтримує українські куль-

турні ініціативи. Наприклад Веснянки на Київській вулиці в Тбілісі було організовано за підтримки місцевого самоврядування тільки один раз, хоча ініціатива могла б стати щорічним заходом, що притягує місцевих жителів та туристів до цікавих і незнаних просторів у містах. По-третє, безпосередньої підтримки успішної інтеграції іммігрантів, що посприяє в майбутньому до зміцнення соціальної згуртованості, зменшенню проявів соціальних конфліктів в спільноті та підвищить стабільність та безпеку суспільства.

Для подолання викликів та реалізації можливостей інтеграції іммігрантів було впроваджено дані поняття до основного стратегічного документу однак недостатньо здійснено комплексних заходів на місцевому рівні.

Зважаючи на приведені вище вважаємо, що варто використати досвід здобутий під час останніх міграційних потоків та важливо продовжувати вдосконалювати міграційну політику, гарантуючи іммігрантам рівні права та можливості, забезпечити доступність ключових соціальних послуг на місцевому рівні.

Як прикладом для наслідування у вирішенні різноманітних питань, пов'язаних із перебуванням іммігрантів в найбільших містах

Грузії, можемо відзначити початок визначення чіткої ролі місцевого самоврядування. Однак все ж недостатньо участі місцевого самоврядування в розробці та реалізації програми мовної, культурної, соціальної адаптації, спрямованої на подолання бар'єрів інтеграції. Важливо також не тільки інформувати але і залучати місцеві спільноти до процесів взаємодії з іммігрантами та сприяти міжкультурному діалогу та взаєморозумінню (рис. 3).

Інтеграція іммігрантів є складним, але надзвичайно важливим завданням і потребує чітко відведеної ролі для місцевого самоврядування в відповідності із державною політикою країни. Комплексне подолання існуючих викликів та використання можливостей, що відкриваються для міст, сприятиме зміцненню соціальної згуртованості, економічного та культурного розвитку муніципальної спільноти. Успішна інтеграція дозволить забезпечити гідні умови життя для іммігрантів, а також отримати відчутні вигоди для суспільства в цілому через удосконалення підходів до інтеграції іммігрантів, які проживають у Грузії, та реалізації інтеграційних програм, які сприятимуть використанню їхнього потенціалу для розвитку країни.

Література:

1. Журавський В. С. Серьогін В. О., Ярмиш О. Н. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ін Юре, 2004. 672 с.
2. Камінська Н. В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз: навчальний посібник К.: КНТ, 2010. 232 с.
3. Колодій А. М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник. [за ред. Я. Ю. Кондратьєва]. К.: Юрінком Інтер, 2003. 464 с.
4. Назаренко О.А., Місцеве самоврядування: поняття, ознаки, функції, Серія ПРАВО. Випуск 21. Частина II. Том 1 с. 82-85
5. Adamczyk A. (2012), Społeczno-polityczne implikacje migracji do Polski w latach 1989–2007, Poznań.
6. Adamczyk A. (2017), Władze samorządowe w Polsce wobec problemu relokacji i integracji imigrantów, w: Między tolerancją a niechęcią. Polityka współczesnych państw europejskich wobec migrantów i mniejszości, red. A. Adamczyk, A. Sakson, C. Trosiak, Poznań.
7. Antoszewski A. (2002), Samorząd, w: Leksykon politologii wraz z Aneksem o: reformie samorządowej, wyborach do sejmu, prezydenckich oraz gabinetach rządowych, red. A. Antoszewski, R. Herbut, Wrocław.
8. Honka N. Rola samorządu terytorialnego w kształtowaniu polityki integracji imigrantów na przykładzie Republiki Federalnej Niemiec, Adamczyk Anita, Sakson Andrzej, Trosiak Cezary (eds.): Migranci i mniejszości jako obcy i swoi w przestrzeni polityczno-społecznej, 2019, Poznań, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 450 pages, p. 241-251
9. Krummacker M., Kommunale Integrationspolitik in Deutschland. Fakten, Entwicklungstrends, Widersprüche, Perspektiven, w: Migration, Stadt und Urbanität. Perspektiven auf Heterogenität migrantischer Lebenswelten, red. T. Geisen, Ch. Riegel, E. Yildiz, Wiesbaden, 2017.
10. Niewiadomski Z. (red.), Prawo administracyjne, Warszawa., 2013, c. 128–129;
11. Rydlewski G. (red.), Decydowanie publiczne, Warszawa., 2011
12. Zimmermann J. Prawo administracyjne, Warszawa., 2016, c. 264
13. ა. სვანიშვილი, გამოქვეყნებულია საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტის ონ-ლაინ ჟურნალში. 2016 წ.
14. ა. სვანიშვილი, ტერიტორიული საზოგადოებრივი თვითმმართველობის მნიშვნელობა დარღვილი ადგილობრივი თვითმმართველობის სისტემაში, თბილისი, 2016, გვ. 37-40
15. დ. ლოსაბერიძე, კ. კანდელაკი, მ. აბულაძე, ო. კონჯარია, ადგილობრივი თვითმმართველობა, თბილისი, 2016, გვ. 7-14
16. ჩვენი კონსტიტუცია : საქართველოს კონსტიტუცია : გამოცემა მოზარდებისათვის [ქართ. და რუს. ენ. / სარედ. ჯგუფი: ლალი გზირიშვილი, თამარ დემეტრაშვილი, მერაბ ბასილაია და სხვ.] - თბ. : ფონდი Alpe, 2005
17. Local and central government co-ordination on the process of migrant integration: good practices from selected OSCE participating States Policy Study Warsaw, November 2017 <https://www.osce.org/files/f/documents/8/d/367041.pdf>
18. National Library of Georgia, Civil ენციკლოპედიურ ლექსიკონი

19. დამტკიცდა საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 30 დეკემბრის N810 დადგენილებით „საქართველოს 2021-2030 წლების მიგრაციის სტრატეგიის დამტკიცების შესახებ“. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 31/12/2020 https://migration.commission.ge/files/ms_21-30_ge.pdf
20. დეცენტრალიზაციის 2020–2025 წლების სტრატეგიისა და დეცენტრალიზაციის სტრატეგიის განხორციელების 2020-2021 წლების სამოქმედო გეგმის დამტკიცების შესახებ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4764626?publication=0>
21. იმიგრანტთა ინტეგრაციის პოლიტიკა და პრაქტიკა საქართველოში მიღწევები და გამოწვევები. 2021 https://georgia.iom.int/sites/g/files/tmzbd11311/files/documents/Integration%20Study%20GEO_0.pdf
22. მოსახლეობის და დემოგრაფიული სტატისტიკის ძირითადი ტერმინები <https://www.geostat.ge/media/46952/mosaxleoba-da-demograpia-%28geo%29.pdf>
23. საქართველოს ორგანული კანონი ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი <https://matsne.gov.ge/ka/document/download/2244429/15/ge/pdf>
24. საქართველოს 2021-2030 წლების მიგრაციის სტრატეგიის 2023 წლის სამოქმედო გეგმა https://migration.commission.ge/files/ms_ap_2023.pdf
25. საქართველოს მთავრობის N59 დადგენილება „საქართველოს მიგრაციის სტრატეგიის დამტკიცების შესახებ“ (ბოლო ცვლილება შეტანილია 2014 წლის 5 სექტემბერს). საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 21/03/2013 https://migration.commission.ge/files/migration_strategy_geo.pdf
26. საქართველოს მთავრობის N314 დადგენილება „მიგრაციის საკითხთა სამთავრობო კომისიის შექმნისა და დებულების დამტკიცების შესახებ“ (ბოლო ცვლილება შეტანილია 2018 წლის 8 აგვისტოს). საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 134, 19/10/2010. https://migration.commission.ge/files/matsne-scmi_decree_ge.pdf
27. ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია <https://georgianencyclopedia.ge/ka/form/17847>
28. <https://openscience.ge/server/api/core/bitstreams/29ed9e3e-5ed8-4342-96fe-890971ed8c43/content>

References:

1. Zhuravskiy V. S. Serohin V. O., Yarmysh O. N. Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia v Ukraini: Pidruchnyk dlia studentiv vyshchikh navchalnykh zakladiv. K.: In Yure, 2004. 672 s.
2. Kaminska N. V. Mistseve samovriaduvannia: teoretyko-istorychni i porivnialno-pravovyi analiz: navchalnyi posibnyk K.: KNT, 2010. 232 s.
3. Kolodii A. M., Oliinyk A.Iu. Derzhavne budivnytstvo i mistseve samovriaduvannia v Ukraini: pidruchnyk. [za red. Ya. Yu. Kondratieva]. K.: Yurinkom Inter, 2003. 464 s.
4. Nazarenko O.A., Mistseve samovriaduvannia: poniattia, oznaky, funktsii, Seriya PRAVO. Vypusk 21. Chastyna II. Tom 1 c. 82-85
5. Adamczyk A. (2012), Społeczno-polityczne implikacje imigracji do Polski w latach 1989–2007, Poznań.
6. Adamczyk A. (2017), Władze samorządowe w Polsce wobec problemu relokacji i integracji imigrantów, w: Między tolerancją a niechęcią. Polityka współczesnych państw europejskich wobec migrantów i mniejszości, red. A. Adamczyk, A. Sakson, C. Trosiak, Poznań.
7. Antoszewski A. (2002), Samorząd, w: Leksykon politologii wraz z Aneksem o: reformie samorządowej, wyborach do sejmu, prezydenckich oraz gabinetach rządowych, red. A. Antoszewski, R. Herbut, Wrocław.
8. Honka N. Rola samorządu terytorialnego w kształtowaniu polityki integracji imigrantów na przykładzie Republiki Federalnej Niemiec, Adamczyk Anita, Sakson Andrzej, Trosiak Cezary (eds.): Migranci i mniejszości jako obcy i swoi w przestrzeni polityczno-społecznej, 2019, Poznań, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 450 pages, p. 241-251
9. Krummacker M., Kommunale Integrationspolitik in Deutschland. Fakten, Entwicklungstrends, Widersprüche, Perspektiven, w: Migration, Stadt und Urbanität. Perspektiven auf Heterogenität migrantischer Lebenswelten, red. T. Geisen, Ch. Riegel, E. Yildiz, Wiesbaden, 2017.
10. Niewiadomski Z. (red.), Prawo administracyjne, Warszawa., 2013, c. 128–129
11. Rydlewski G. (red.), Decydowanie publiczne, Warszawa., 2011
12. Zimmermann J. Prawo administracyjne, Warszawa., 2016, c. 264
13. Svanishvili A. The Local Self-Government Code of Georgia, the issue of self-organization and the concept of self-government according to the European Charter of Local Self Government, 2016
14. Svanishvili A., Terit'oriuli sazogadobriv tvtmmartvelobis mnishvneloba daroli adgilobriv tvtmmartelobis sist'emashi, Tbilisi, 2016, gv. 37-40
15. Losaberidze D., K'andelak'i K., Abuladze M., K'onjaria O., Adgilobriv tvtmmartveloba, Tbilisi, 2016, gv. 7-14
16. Chveni k'onst'it'utsia : Sakartvelos K'onst'it'utsia : gamotsema mozardebisatvis [kart. da rus. en / sared. jgupi: Lali Gzirishvili, Tamar Demet'rashvili, Merab Basilaia da skhv.] - tb. : pondi Alpe, 2005
17. <https://www.osce.org/files/f/documents/8/d/367041.pdf>
18. <http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=5&t=1343>
19. https://migration.commission.ge/files/ms_21-30_ge.pdf
20. <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4764626?publication=0>
21. https://georgia.iom.int/sites/g/files/tmzbd11311/files/documents/Integration%20Study%20GEO_0.pdf
22. <https://www.geostat.ge/media/46952/mosaxleoba-da-demograpia-%28geo%29.pdf>
23. <https://matsne.gov.ge/ka/document/download/2244429/15/ge/pdf>
24. https://migration.commission.ge/files/ms_ap_2023.pdf
25. https://migration.commission.ge/files/migration_strategy_geo.pdf
26. https://migration.commission.ge/files/matsne-scmi_decree_ge.pdf
27. <https://georgianencyclopedia.ge/ka/form/17847>
28. <https://openscience.ge/server/api/core/bitstreams/29ed9e3e-5ed8-4342-96fe-890971ed8c43/content>